

Naročnina \$2.00 na
let. Izhaja dva krat
na teden.

CLEVELANDSKA AMERIKA

NEODVISEN LIST ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI.

CLEVELANDSKA
AMERIKA
Excellent advertising
medium.

ST. 4. — NO. 4

CLEVELAND, OHIO TOREK, 12. PROSINCA 1915.

LETO VIII. VOL. VIII.

Mestne novice.

Nekaj sto delavcev je dobilo delo v soboto. Nekaj tovarnarjev je obljubilo, da najame več delavcev.

MESTNA DELA.

—V soboto je naznani mestni posredovalni urad, da bo v pondeljek sprejetih na delo 228 delavcev, pri mestnem reservoarju v Fairmount park. Med delavci, ki bodo delali osem ur na dan in bodoje plačani 25c. na uro, so tudi sledeti Slovenci: Košček John, Frank Govekar, John Umek, Ignac Herbst, Ježek Frank, Kovač Louis, Gerbič Frank, Kastelic Josip, Kocijančič Anton. Mestna zbornica je sklenila, da se nabere poseben fond vsaj \$50.000, da se da prva pomoc brezposelnim. Do nedelje je bilo nabranega \$11.000. Razne trgovine so priedle za brezposelne vsaj dan gorko kavo in kruh. Dvatisoč se jih je en dan oglašilo za kavo na E. 3rd St. kjer se je zastonj delila. Ipredsednik Cleveland Hardware Co. je obljubil, da dobijo v njegovi tovarni vsi delavci nazaj delo, ki so bili prej tam zaposljeni. Seveda, do sedaj še ni sprejet nihče, in treba ho pač zapreti čakati predno se kaj naredi. New York Central železnica bo potrebovala od 20. jan. naprej 300 mož, da vravnajo zemljo ob železnični progji, in tudi Nickel Plate železnica se je izjavila, da zmanj kolikor mogoče delavcev na delo. Samo da ne bo obljubah ostalo.

—8. jan. je nastal pri John Simončiču na 6404 Carl ave. ogenj ob 11. uri dopold. Huške opinke je dobil dve in pol letni sinček. Ogenj je nastal radi nekih cunj, ki so bile preblizu peči. Ljudje, pazite na ogenj!

—Zadnjic smo sporočali, da je tovarna za zveplenke v Barbertonu začela delati s polno paro. Kompanija sama je natančila, da vzame do 600 ljudij. Že tedaj smo bili previdni in smo izrazili dvom. Sedaj nam pa poročajo rojaki iz Barbertona, da kompanija pač dela, toda na delo je komaj sprejela kakih 50 ljudij. V Barbertonu je mnogo brezposelnih ljudij.

—V pondeljek, 11. januarja je inauguracija novega guvernerja države Ohio, Frank B. Willisa. Na tisoče ljudi je doseglo v glavno mesto Ohio, v Columbus. Novi guverner ima oddati preko en tisoč političnih služb.

—Mestni svetovalec Myers bo učil zakonski načrt v mestni zbornici, ki dovoljuje mestu, da natančno nadzira vse privatne pogrebne zavode. Zajedno bodo morali pogrebnički plačevati tudi posebno lisenco.

—Sodnik Gott je v soboto ovrgel 28 prošenj za ločitev zakona iz sodnije. Nadaljnji 30 slučajev je pridržal. Zajedno je obslodil poglavarja verske sekte "Otroci Boga", nekoga Marton Casterline, na \$300 globe in eno leto ječe, ker je zamemarjal svojega lastnega otroka.

—Duhovni vodja in dušni gastir John D. Rockefeller v Clevelandu, znani pridigar Rev W. W. Bustard je dal lep zgled Rockefellera, kako se morajo plačati davki. Rev. Bustard je pregledoval svoje hranilne lažice, in pronašel je, da ima več na banki, kar pa je

bil obdavčen. Vest mu ni dala miru, in hitro je pisal na davčne komisarje, naj pošljejo račun, koliko mora plačati davča od teh \$400. To je silno lepo, in če bi imel vredni duhoven Rev. Bustard sedaj še lahko moči in bi uplijival na počasno ovcico John D. Rockefellerja, da bi plačal davek od \$311.000.000. tedaj bi si res zasušil, da gre gorak v nebesa.

—Na republikanski strani se je oglašil za županskega kandidata Miner Norton, ki je bil kandidat že pred 5. leti, toda ni dobil niti 5000 glasov. Letos bo zopet poskusil svojo srečo.

—Cleveland. Tvrda "Middle West Supply Co." je dobila od zvezne vlade naročilo za kuverte, ki je vredno \$8,000.000.

—Zupan Newton D. Backer je dobil pretečeni teden dvoje pisem od črne roke, v katerih pismih se županu grozi, ker baje zapravlja mestni denar. Župan je vrgel pisma v koš med smeti.

—Policija je bila v soboto počasi kako dělnava. Na piko si je vzel Collinwood. "Bumsi" in "trampi" so bili na vrsti. Kakor je odbila ura dvanajst, je policija ustavila v Collinwoodu vsakega človeka, preiskala žepe, če imajo kaj skritega orožja, in zaprla je 45 "bumsov", starih med 20 in 60. Večina teh revežev je delavcev brez dela, toda policija je bila vendar toliko srečna da je med njimi dobila tudi štiristotov in ulomilce, ki so pretečeni mesec pokradli več trgovin v mestu. Policija je lovila tudi v drugih pricinkih, tako da je bilo v soboto ponovno prijeti vsega skupaj 96 oseb.

—Po najnovejšem proračunu steje Cleveland danes 701.803 prebivalcev, za nekako 140.000 včd. kot pred štirimi leti, ko se je vršilo splošno ljudsko števje. Tu rojenih Amerikanecv je samo 165.617. V inozemstvu rojenih in tu bivajočih je 244.961 oseb, dočim znaša število ljudi, rojenih od inozemskih staršev 280.164. Poteg tege je še 10.500 zamorcev, 60 Indijancev, 285 Kitajcev in 18 Japoncev. V Clevelandu je 360.080 oseb moškega spola in 339.723 ženskega spola. V celem se nahaja v Clevelandu 156.230 družin, ki stannijo v 113.225 hišah.

—Večerna šola za one, ki bi radi dobili državljansko pravico, se vrši vsak pondeljek in petek ob 8. uri zvečer v Grdinovi dvoran. Ves pouk v tej soli je zastonj, splošno se tudi prošnje in uredi se položitve prošenj na sodniji. Slovenci so vabjeni, da se oklenejo te sole in pridno zahajajo k pouku.

—Štrajk delavcev pri novem postopku od The East Ohio Gas Co. je poravnal. Podjetnik Stuart je obljubil delavcem 31 centov plača na uro, mesto 25c. in zajedno se je zavezal, da bo pripomnil unijo. 250 delavcev se vrne v pondeljek na delo.

—Četrtek počasi je nastal ogenj v tovarni The Willard Storage Battery Co. na Marquette Rd. in Lakeside ave. Ob 11. zvečer je nočni čuvaj Jošip Lunder pregledal vse poslopje in ni našel ničesar sumljivega. 15. minut pozneje pa je že gorelo v vso silo. Ogenj bi se skoraj prikel zraven ležečega skladista za les, vendar so ognjegasci ogenj omeli. Skupna škoda znaša \$60.000. Družine v bližini so bile v nevarnosti. V tej tovarni, kjer je jasno nezdruživo in teško delo, je bilo zaposlenih večina Slovencov.

Za delavca.

Zvezina vlada v Washingtonu bo drugi teden odprla posredovalni urad za delavce brez dela.

SKUPNO DELO.

Washington, 10. jan. Prvičnji teden odpre zvezina vlada v Washingtonu poseben posredovalni urad za brezposelne delavce. Ta urad bo imel nalogo iskati delo za one, ki so brez dela. Vse predpriprave so gotove, in prihodnji teden dobijo vsi poštarji in deželni pismoši ter 200.000 agentov poljedelskega oddelka navodila, kako naj se ravna v slučajih, ko dobijo prošnje o delo. Pri tem poslu bodo pomagali tudi vsi agentje naselniškega oddelka. Delo tega urada bo sledile: Na vseh poštnih uradih Zvezne države se bodo razobesili razglasni, v katerih se opominjajo brezposelne delavce, da se zglašijo pri poštarju, ki spise prošnjo. Prošnja se potem pošlje agentu delavškega oddelka v določenem okrožju, ki bo moral skrbeti, da se delavci preskrbi delo. Delavski tajnik Wilson se je izjavil, da je zvezina vlada na tem načrtu delala že nekaj mesecev, in da se je načrt jačko dobro obnesel. Vsaka pošta Zvezdnenih držav postane nekaka delavska posredovalnica.

Columbia, S.C. 9. jan. Predno odstopi guverner Blease v državi South Carolina iz svojega urada, je pomilostil še 1500 jetnikov, ki so se nahajali v raznih jedincih. Med temi spuščenimi jetniki jih je 17 morilcev prvega reda, 12 pa ubijalcev. Vsega skupaj je guverner Blease odpustil 3169 jetnikov iz ječ, odkar je postal guverner dve leti nazaj.

New York, 9. jan. 28 častnikov angleške armade je doseglo v to mesto, da se podajo v Betlehem. Pa, kjer izdelujejo topove za angleško armado. Častniki ostanejo tu več mesecov, da nadzirajo izdelovanje 700 topov.

Washington, 9. jan. General Villa je danes obljubil ameriškim oblastem, da njegove čete ne bodo več streljale preko meje na ameriško ozemlje, ker bodo boji v okolici Naco polegoma prenehali. General Carranza in general Villa se še neprenehoma borita. Vrednost meksikanskega peso, ki je bil včeraj vreden 50 centov, je padla na 14 centov in pol, in največje banke v Meksiku so v strahu za obstanek.

—Zadnji čas, da plačate v našem uradu račune za plin je do torka, 11. jan. do 10. ure dopoldne.

DENAR V STARO DOMOVINO.

Promet z Avstrijo se je toliko zboljal, da smo se zopet odločili poslati v staro domovino. V slučaju, da bi se razmreje, poznajte na kak način predurčite, in bi se delar ne more izplačati določenim osebam, bomo istega vrnil po poslatjem, ali pa se enkrat odnosili. Nikakor pa ne moremo jamčiti za tako točno poslovanje, kot preje v normalnem času. Zato avstrijcem rojakom, da začasno posiljajo le za nujne potrebe, manjše snežne, kateri naj bi ne presegali svakih 500 krov.

CENE:

5 krov	\$1.10	100 krov	\$20.00
10.....	2.10	120.....	22.00
15.....	3.10	130.....	24.00
20.....	4.10	130.....	26.00
25.....	5.10	140.....	28.00
30.....	6.10	150.....	30.00
35.....	7.10	160.....	32.00
40.....	8.10	170.....	34.00
45.....	9.10	180.....	36.00
50.....	10.00	190.....	38.00
55.....	11.00	200.....	40.00
60.....	12.00	250.....	50.00
65.....	13.00	300.....	60.00
70.....	14.00	350.....	70.00
75.....	15.00	400.....	80.00
80.....	16.00	450.....	90.00
85.....	17.00	500.....	100.00
90.....	18.00		

TVRDA FRANK SAKBER
2 Cortland St., New York, N. Y.

Balkan se pripravlja na vojno.

Nemci so poslali 100.000 mož nad Srbe.

Rumunija je odredila popolno mobilizacijo. Grška je vsak trenutek pripravljena za boj s Turki. Italija je poslala avstrijski vladni oster odgovor na avstrijsko noto. Na francoskem in ruskom bojišču ni ničesar novega. Poraz turške armade je popolen.

Velika ruska zmaga.

London, 11. jan. Uradno se potrjuje iz Petrograda, da je rusko bojno brodovje v Černem morju se borilo s turškim brodovjem, ki je dobio hude poškodbe. Turške križarke Hamidiye in Breslau ste postale nezmožne za boj. Poleg tega je rusko brodovje udrlj v razna turška pristanišča in uničilo 29 manjših turških ladij, ki so bile vse naložene z živili.

Nemci na Ogrskem.

Iz Trsta se poroča, da pošljajo Nemčija svoje vojake na Ogrsko proti Rusom, ki so tja udri. Dosedaj je že 60.000 Nemcev na Ogrskem. Govori se pa tudi, da gre ta nemška armada nad Srbe. Zadnji cen-

zus na Nemškem je pokazal, da imajo baje Nemci še pet milijonov za boj sposobnih moždoma. V hamburškem okraju je 200.000 mož, ki so podvračeni vojaški službi kot črnovojnik.

Antwerp v nevarnosti?

Amsterdam, 10. jan. Sem je dospela brzjavka, v kateri se trdi, da so zaveznički prišli s svojimi četami 7 milij blizu do Antwerp, katere mesto so Nemci pred 6. tedni vzel. Nemški državljanji, ki so se naselili v Antwerp, se izseljujejo, ker se bojijo prihoda zavezničkov.

Bitka na morju.

London, 10. jan. Poroča se iz Niša, da je Srbija začela z novimi močmi napadati Avstrijo od juga sem Srbška armada, ki je počivala skoro tri tedne, se je sedaj na novo organizirala. Avstrijske čete v Bosni so bile preslabše, da bi mogle Srbijo medtem napasti. Ker je Nemčija sprevredila, da Avstrija nikakor ne more poletiti in poklati Srbov, je nemški generalni štab sklenil, da pošlje Nemčija 100.000 nemških vojakov v Bosno proti Srbov. Zajedno bo Avstrija skušala zbrati 300.000 vojakov, da ih vrže nad Srbe. S 400.000 moži Avstro-nemške armade upajo, da bodo zmagali 200.000 Srbov.

Avtrijci v Galiciji.

Genua, Italija, 10. jan. Sem je došlo poročilo, da so Rusi okljili drugo avstrijsko armado v Galiciji, in da je položaj tako nevaren za Avstrije. V Karpatih Rusi napredujejo, seveda pologama radi silnih snežnih zametov in nevarnih gorskih prelazov.

Silen turški poraz.

London, 10. jan. Bourzi Gazette poroča, da so dospeli v Tiflis ujeti turški častniki in tisoče turških vojakov. Poročalo se je že, da so Rusi razobil celo turško armado v Kavkazu, in da so ujeli cel turški armadni zbor. Ujet je bil Isakk paša s celim svojim štabom, ki je štel štiri generala in 16 štabnih častnikov. Isakk paša se je izjavil, da je vreme krije turškega poraza. Povedal je, da je bila bitka tako huda, da je od 9. armadnega turškega zborja izmed 40.000 vojakov ostalo samo 6000 živih. Rusi so torej dobro počedili turško nesnago na Kavkazu.

Napad z bombami.

Pariz, 11. jan. Brzjavka Havas brzjavne agencije poroča, da je v nedeljo napadlo 12 nemških zrakoplovcev francosko trdnjava Dunkirk. Nad trideset bomb je bilo zagnanih v mesto, toda radi obsežnih predprprav, ni nobena naredila posebne škode. Brzjavka iz Boulogne poroča, da so Nemci umaknili iz Lille, in da so to mesto zasedli Anglezi.

Vojna v Afriki.

London, 11. jan. Angleške čete so napadle provincijo Tamga v vzhodni nemški Afriki. Prvič so se hoteli izkrcati Angleži in Indijci močni 8000 mož, pa so jih Nemci odbili. Tudi drugi poskus je bil za Angleze neugoden. Potem so pa dobiti Angleži pomoč ter se izkrc

CLEVELANDSKA AMERIKA.

IZHAJA V TOREK IN PETEK.

NAROČNINA:

Za Ameriko.....	\$2.00
Za Evropo.....	\$3.00
Za Cleveland po pošti.....	\$2.50
Pomembne številke po 3 cent.	

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne sprejemajo

Vsa pisma, dopisi in denar naj se posilja na:

CLEVELANDSKA AMERIKA,
6112 ST. CLAIR AVE. N. E.
CLEVELAND, O.

EDWARD KALISH, Publisher.
LOUIS J. PIRC, Editor.

ISSUED TUESDAYS AND FRIDAYS.

Read by 15,000 Slovenskih (Kratnera) in
the City of Cleveland and elsewhere. Ad-
vertising rates on request.

TEL. CUY. PRINCETON 189

Entered as second-class matter January
1st 1909, at the post office at Cleveland, O.
under the Act of March 3, 1879.

No. 4. Tuesday Jan. 12, 1915.

TELEGRAMS: CLEVELAND 83

Pismo iz Avstrije

Londonški list "Morning Post" priobčuje pismo iz Budimpešte, katero pismo je poslal dopisnik nekega mažarskega lista preko Italije v London. Pismo je datirano 21. decembra in se glasi:

Avstrijskim civilnim in vojaškim oblastem silno neprijetno dene, ker časopis iz Avstrije odkriva žalostne razmere, ki vdalajo v Avstriji. Dunajsko časopis neprestano zatrjuje, da italijska vlada nikakor ne bo dopustila, da bi se Avstrija razkosala, in da baje italijska vlada le čaka kadar bo šlo Avstriji najhuje, da potem pride s svojo besedo na dan in posreduje za Avstrijo. Toda nezadovoljnost Ogrov v Avstriji bi bila največja težava za Avstrijo, kadar se bo sklepal mir.

Graf Tisza, ogrski ministerki predsednik je dobil neprijetno nalogo — radi zadržanja Avstrije in Rumunije, da pere avstrijsko vlado pred svetom. On pravi, da so Ogrz veliki skrbni sprejeli novico, da se je avstro-ogrška armada umaknila iz Srbije po hudem porazu. To ni resnica. Značaj mažarskega naroda je sovražna Nemcem. Graf Tisza nadalje pridiga svetu, da je izmisljotina, da bi se na Ogrskem pripravljali na kakovo vsto. Toda Tisza o tem niti pravice nima govoriti. Saj je vsem znano, da je skoro večina ogrskega državnega zbora napadla grofa Tisza v državnih zbornic z gnjilimi jajci in črnili, in da ga je ljudstvo zasmrvalo, kadar se je pokazal na ulici. Obdajal se je z detektivi, ki so ga čuvali celo tedaj, ko je spal, in to vse za to, ker se je protivil mažarskim narodnjim težnjam, ker je bil služba Habsburgovcev in Hohenzollerncev.

Kar se pa tiče lojalnosti mažarskega naroda napram avstrijski vladarski hiši in napram Avstriji sploh, pa zadostuje en sam primer, da vemo pri čem smo. Srbski časopisi mnogo pišejo o zlati sabli, katero so podali ogrski Srbi načelniku srbske armade, generalu (Putniku). Kaj ne, to je lep primer lojalnosti! In lepa lojalnost je, ker ogrski vojaki očitajo tirolskim in njenim avstrijskim, da so počenjali okrutnosti napram Srbov. Znan je, da je od odstotkov častnikov v avstrijski armadi Nemecv. In če častniki pustijo svojim vojakom, da delajo okrutnosti, niso vojaki odgovorni, pač pa častniki. Le nemški častniki so trpeli oskrnjava in mučenje Srbov; in le nemški vojaki so uprizarjali zahrbtno klejme. In v ocigli takih dogodkov, tedaj bodejo ogrski Srbi, oziroma oni Srbi, ki prebivajo na ogrski zemlji, teško ostali lojalni napram Avstriji, kar zatrjuje grof Tisza.

"Danes zutraj," piše ta budimpeštski dopisnik v London nadalje, "sem se razgovarjal z nekim častnikom, ki je

prišel ranjen iz Galicije, in ki mi je povedal mnogo zanimivosti iz obleganja Premysla in o bojih v Karpatih. Ta častnik je zatrdil, da je Premysl ni nobenega upanja več, razven če pripravi Avstrija dovolj močno armado, kateri bi se posredilo potoliči Ruse pred Premyslom in dovesti v Premysl novo armado in začelo življenje v strelišču. Posadka v Premyslu je vsele dan manjša radi neprestanih izpadov, novih vojakov in, in ljudje so že popolnoma izmučeni. Že tekom zadnjih dveh tednov poklicajo vsako noč dve polkovnike, da gredo trdje in napadejo Ruse, vrne se pa večina samo polovica teh čet. Od časa odkar je trdjava oblegana, je zgubila posadko že do 30.000 ljudij, namreč ubitih, ranjenih in utrjenih. Vsaka hiša v mestu, ki sicer ni veliko, je polna ranjencev. Priprito je že tudi veliko slučajev samomora. Častnik je sicer rabil, da se bo trdjava držala še nekaj tednov, toda več ne, ker bo zmanjšalo hrane.

Gledo bojev v Karpatih se je častnik izjavil, da so ti boji silno krvavi in da se vršijo v silno teških razmerah. Rusi so ponosili svoje čete v Karpatih, in napenjajo vse sile, da dobijo boljše gorske prelaze v svoje roke. V Latorca dolu je trajala bitka cel teden. Od zadnje nedelje je voda zmrznula. Rusi so pa prebil led sedem kilometrov na daleč, da preprečijo Avstrije prelaz prekoreke. Prihodno noč pa je voda zopet zmrznula, da je bilo na nekaterih krajinah mogoče iti preko reke. Toda prišlo je do boja na vodi, in vojaki so se borili na temkem ledu. Sledili so grozni prizori. Ruski vojaki so podajali avstrijskim vojakom roke, da so jih vlekli z ledu, dočim so na drugi strani avstrijski vojaki reševali Ruse. In kdo so se tako obojčansko potegnili iz vode, so se tepli naprej.

Trpljenje teh ubogih vojakov v tem času se ne da popisati. Pri takih razmerah ne more nobena armada z junaštrom zmagati, pač pa bodojo zmagali oni, ki imajo več vojaštva, in ki bodojo vse to trpljenje lahko dalje prenašali. Pričakujemo pa v Avstriji, da se Rusi ponovno navale na Ogrsko, ker so desetkrat močnej kot v pričetku vojne. Velik del avstrijskih vojaških novicev, ki so se izvezibili meseca oktobra in novembra, se odpošilja v Bosno in Hercegovino. V nekaj dneh so bili bosanski kolodvori polni takih novicev. Žalostno je gledati, kako se poslavljajo s svojimi ljubicami, sester in mater. Očetje so že ubiti, sedaj pridejo sinovi na vrsto. Stari so 18—19 let.

Videl sem tudi generala Potioreka, glavnega poveljnika avstrijske armade proti Srbov, ki je bila od Srbov porazena. Gledal je, kako se armada umika. Ko se je zadnje dnevi začela vojska proti Srbov, tedaj je bil ves žival vesel in poln ognja. Sedaj pa je kot starec, ki stoji z eno nogo v grobu.

Na komando.

Nisem misil, da sem s svojim dopisom v božični številki pod naslovom "Odgovor g. Omanu" zadel tako v živo. Tako ustrena sporočila kot dopisi v hinaškem Am. Sl. mi pa jasno dokazujejo, da cilj nisem zgrešil, ker sem čisto umeščno zavrnil človeka, ki se v svoji brezmejni domišljiji držne vtikati svoj nos v stvari, o katerih niti pojma nima, kajti kdor ne pozna politike v Avstriji, ta niti približno ne more soditi tamojšnjih razmer, zato naj take vrste ljudje delujejo samo na odkazanem jim prostoru, v cerkvi, a posvetne stvari naj prepuste posvetnemu ljudem. Povdarjam ponovno, da g. Oman ni niti zmožen še manj pa kot pri prosti ameriški državljan poklican izrekati kakko sodbo v pravni zadevi med-

nimi avstrijskimi Slovenci in nam sovražno avstro-nemško vladu, in naj odbor pevskega društva "Lira" spise se en tisoč protestov.

Zadeva med izjavo pevskega društva "Lira" in mojim dopisom je naravnost smešna. Jaz sem g. Omanu povedal javno in jasno svoje mnenje, če mu nai ujegaljo, ali če so ga mojidekazi spravili iz duševnega ravnotežja, ga to še ne oprošča do dolžnega mi odgovora, in dokler tegu niti storil sam, sem prisiljen misliti, da dalje ne more in da sem mu že s prvo "contro" preprečil vse sestavljene račune. Z g. Omanom sem torej gotov in to vse do tega, dokler mi ne bode da pritekli, odgovarjati njemu samemu, in kadar se ne bo skrival za drugimi brezpomembnimi osobami in naprošenimi izjavami.

Drug račun pa imam, prvič z odborom dr. "Lira" in drugič z dopisnikom v "Am. Sl." pod šifro "L. K." z dne 5. prosinca, t. i. V vseh svojih dopisih v "Cl. Am." nisem nikdar niti hvalil niti grajal delovanja pevskega društva "Lira", ki bi po mojih mislih moralno imeti samo namen poveličanje lepe slovenske pesni, pa če radi me ne to umetniško delo izvršujejo v cerkvi ali zunaj cerkve, ne smem imeti nič proti temu, ker sam ljubim slovensko petje, in se nisem, odkar sem počel zahajati v javnost v opravičljivih slučajih nikdar odtegnil niti petju v cerkvi, zato se tem bolj čudim, da je "Lira" posegla s svojo izjavo, katera izjava nosi samo znak klečeplastva, v zadevu, ki tangira samo mene in g. Omana, ne glede na to, da so tam včlanjeni rojaki, ki so svoj čas prisegali na narodno napredno dobro načelo, in se danes hlinijo duhovnom samo za to, ker pričakujemo od njih materialnih, pa so duševnih dobitkov. Društvo "Lira" kot v tem oziru čisto nepoklican faktor naj opisuje preteklost, sedajnost te ali one osebe, to za mene ni merodajno, meni so mercadajna samo čista, suha in resnična dejstva, ki so mi včasih že dokazala, da se mora društvo pokoriti ukazom iz župnišča, in tako društvo pač ni upravičeno izdajati kakih izjav, kajti tendenca kaže tako da so bile izjave diktirane in vsljene. O veri, katero te vrste ljudje kaj radi povendarajo, in jeno niso na jeziku, ne morem tu razpravljati, vem pa, da je gotovo vrste ljudem vera samo dobrodošlo sredstvo v dosegovem gotovih namenov. Ni treba misliti odboru "Lira" da sem se jaz kaj vstrašil njihovega psovanja, nasprotno, hvalezen sem, da sem v tej izjavi našel tako odkrit dokaz svojih domnev.

Potem pa glede družbe sv. Cirila in Metoda. Da, med prvimi ustanovili sta bila duhovnika Tomo Zupan in sedajni kranjski dekan Koblar. Toda koliko sta moralata dva tedaj pred škofom prestati radi tegata? Tomo Zupan je bil liki jetnik v Alojzijevi v Ljubljani. Koblar pa se je moralna usmiliti liberalna stranka, in mu dali službo arhivarja v deželnem muzeju in službo župnika v prisilni delavnici. Dolgo je ostal Koblar trden, naroden duhovnik, ali napoled mu ni kazalo druzega kot danes Brečtu, povrnil je s škofom in dobil za to dekanijo v Kranju. Kdaj pa je C.M. družba napredovala? Pod liberalnim vodstvom. Klanstvo je sicer neznatno padlo, toda zato so naprednjaki čim več žrtvovali. Menim, da se ne boste držnili trditi, da je bil Karol Kotnik, ki je začel s C.M. družbo pol milijona kron, kak duhovnik ali celo močno celo klerikalec?

Če pazno razmotrivamo delovanje onih oseb, ki so začele bojkotirati "Cl. Am." od onečesa, ko je list javno nastopal in povedal, da se ne da komandirati od nikogar, najmanj pa iz župnišča, potem vidimo, da se gotovi faktorji resno trudijo, ker sem čisto umeščno zavrnil človeka, ki se v svoji brezmejni domišljiji držne vtikati svoj nos v stvari, o katerih niti pojma nima, kajti kdor ne pozna politike v Avstriji, ta niti približno ne more soditi tamojšnjih razmer, zato naj take vrste ljudje delujejo samo na odkazanem jim prostoru, v cerkvi, a posvetne stvari naj prepuste posvetnemu ljudem. Povdarjam ponovno, da g. Oman ni niti zmožen še manj pa kot pri prosti ameriški državljan poklican izrekati kakko sodbo v pravni zadevi med-

nimi avstrijskimi Slovenci in nam sovražno avstro-nemško vladu, in naj odbor pevskega društva "Lira" spise se en tisoč protestov.

Da je temu res tako, doká-

tudi grofje in taka baža, nasproti temu pa se tudi ne da s sveta spraviti zgodovinska resnica, da so bili načelniki vsake inkvizicije sodbe navadno skojo v zvezi z grofovskimi grajčaki in oblastniki, in prav za časa inkvizicije se je najbolj mučilo ljudi, ki niso hoteli sprejeti katoličke vere, in po usmrčenju teh nesrečnikov se je njih premoženja polastila katolička cerkev. Takih zgodovinskih dokazov bi lahko našel, da list razširimo ali da začne izjavljati večkrat, ali vsaj trikrat na teden. Z dobro pomocijo naših naročnikov, z družbenimi silami naših naprednjih rojakov zaupamo tudi mi, da čas ni več daleč, ko lahko skupno napredovali, ne za sebičnost in dobrodelnost, pač pa za skupni narodni napredek in sporazum. V tej nadi želimo srečno in veselo novo leto, boje od tega, katerega smo pravkar preživel.

"Clevelandka" je dobre list. Slab list ima slabne naročnike. Naši prijatelji so vedno točno plačevali svoje doteske, in upamo, da to store tudi v bodočnosti.

Naša želja in prizadevanje bo, da obdržimo list na isti višini napredka delavske zavesti, bratskega sporazuma med delavci kot dosedaj. Vsak nasvet od strani naših trenutnih naročnikov, nam je dobrodošel. Z zdrženimi silami naših naprednjih rojakov zaupamo tudi mi, da čas ni več daleč, ko lahko razveselimo naše čitatelje z novico: List bo shajal trikrat na teden. Toda le tedaj, če vsi naročniki spočnejo svojo dolžnost, redno plačajo svojo naročnino in skušajo eden kot drugi pridobiti še enega naročnika za list. Dober list ima za-

napreduje.

S prepričanjem in z dobro naročno, da bo narod tudi še zanaprej stal na strani, stopamo v osmi letnik našega časništva, želite Slovencev, da se list razširi, da pride čim večkrat med ljudi. Stotine in stotine naročnikov nas prosi, da list razširimo ali da začne izjavljati večkrat, ali vsaj trikrat na teden. Z dobro pomocijo naših naročnikov, z družbenimi silami naših naprednjih rojakov zaupamo tudi mi, da čas ni več daleč, ko lahko razveselimo naše čitatelje z novico: List bo shajal trikrat na teden. Toda le tedaj, če vsi naročniki spočnejo svojo dolžnost, redno plačajo svojo naročnino in skušajo eden kot drugi pridobiti še enega naročnika za list. Dober list ima za-

Navadni prehlad,

vnetje svinike in influenza — zapuščajo bolniku vetrinj kažejo. Radi tega bi si moral bolnik zapomniti, da se mora napadati kažejo, običajati, boljše zmanjšati in neudobnost utašati.

SEVERA'S

BALSAM FOR LUNGS

(Severov Balsam za Pljuča) je zdravilo za uživanje v takih slučajih. Znano je že več nega trideset let kot uspešno zdravilo za kaže, hripanoste, celovski kaže, vnetje svinike, in davor. Cena 25 in 50 centov. — Ako spremljujete gorljive neprilike tudi prehlad, bi morali izvajati tudi SEVERA'S GOLD AND GRIP TABLET (Severovo Tableta zoper prehlad in hripon) da preženete prehlad. Cena 25 centov.

NE POZABITE

dobiti zastonj zvezek Severovega Almanaha za Slovence za 1915. Vaš lekarnar ga ima. Vprašajte njega ali pišite nam pon.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

The Ohio National Baking Co.

PETER ZEBICH CO.

Slovenska trgovina se priporoča Slovencem in Hrvatom za NAJBOLJŠI KRUH.

Lorain-av. in W. 41 St.

Vabilo na naročbo.

Ob pričetku novega leta izrekamo najprvo vsem našim dosedanjim zvestim naročnikom, ki so stali z nami v slabih in dobrih časih, našo odkrito zahvalo. Nismo vajeni laskavih besed, nismo vajeni prisiljenih fraz, pač pa smo vajeni, da vselej naravnost in odkrito povemo svoje mnenje. List sam kakoršen je, mora uplivati pri rojakih, da spoznajo, da imajo v listu vedno dobrega učenika, zvestega prijatelja, ki zdaj svetuje, zdaj podučuje, zdaj kratkočasi. Res je, da mi z listom nismo delali nikdar nobene zasebne reklame, pač pa smo vselej v vsej opazovali, kako rojaki druge in proste volje prebirajo list in se naročujejo nanj. Prestali smo letos teške boje, ko se je grozilo od te ali one strani, da list ne bo imel napredka, če ne bo držal s pesčico onih, ki so si od naroda nabrali precejšno premoženje toda pozneje v svoji ošabnosti niso hoteli priznati tega naročnika, pač pa ga izkoriscati in ga voditi, kot so njih koristi bolje kaže. Tedaj je naš list nastopal in rekel: Do te meje, in nič več naprej! In nismo se varali pri naših ljudeh. Kot en mož je priprasti nar

Slovenska Dobrodelenia Zveza

Ustanovljena 13.
novembra 1910.

Glavni sedež:
Cleveland, O.

Inkorporirana v državi Ohio leta 1914.

Predsednik: JOHN GORNIK, 6105 St. Clair Avenue.
Podpredsednik: PRIMOZ KOGOJ, 1053 East 51 Street.
Tajnik: FRANK HUDOVERNICK, 1052 East 62nd Street.
Blagajnik: JERNEJ KNAUS, 6129 St. Clair Avenue.
Zdravnik: JAMES M. SELISKAR, 6127 St. Clair Avenue.

OBDRONIK: Frank Jakšič, 3222 St. Clair Ave. Josip Russ, 1206 E. 55 St.
Frank Zorč, 1265 E. 55 St. Frank Cerne, 6034 St. Clair Ave. Anton Grdin
6127 St. Clair Ave. Ignac Smuk, 1088 East 66th St. Anton Ostir, 1188 E. 61 St.

Zvezno glasilo "CLEVELANDSKA AMERIKA"

Vsi dopisi, druge uradne stvari in denarne nakaznice naj se pošiljajo na glavnega tajnika

Pharsna glavnega urada se nahaja na 1052 E. 62nd Street, prvo nadstropje, nadaj. Cuy. telefon: Princeton 1276 R.

Nadaljevanje iz 2. strani.

njen, kar piše. Toda ker go-to osebe ne morejo poznavati sloge, zato je pa njih najljubši posej, da eden drugačega obrekujejo, in vsa tako obrekovanja dobitjo prostor samo v zavrenem Am. Sl. kar je dobro znano vsem rojakom po širni Ameriki, da Am. pobere vsako laž, kjer je kakšni sitnici pri društvu in hitro natisne njegov dopis, da dela nesloga med rojaki. Zato smo pa mi Slovenci v Indianapolišu mnjenja, da Am. Sl. uči samo sovraštvo med našim narodom.

Nadaljet piše to dopisnik, da člani s takim tajnikom kot ga ima gori omenjeno društvo ne more biti v prijateljstvu, kar zoper ni resnica, kajti tajnik ima vedno dovolj prijateljev in članov od društva, razven takih, ki kršijo in komijo društvena in Jednotna pravila. Pri društvu je vladala vedno največja sloga in vse je bilo v redu, samo dopisnik v Am. Sl. trdi, da ni vladal red pri pogrebu ranjkega brata F.J. Tajnik ni spregovoril na izvarenji seji, ki se je vrnila radi pogreba brata F. J. niti ene žal besedice, torej dokaz, da dopisnik v Am. Sl. gleda le, kje bi črnil društvo in uradnike. Člani društva dobro vedo, kako je društvo napredovalo v istem času, ko vodi tajniške posel se-dajni tajnik, najsibro v složnosti ali finančnih zadevah, kajti tajnik je vedno deloval po pravilih, da je bil red in mir in sej.

Ne poslušajte dopisnika v Am. Sl. ki "kruti" čez tajnika ampak pozivjemo za imena obrekovalcev in jih iztirajmo iz društva, ker niso vredni, da bi bili pri društvu, ki je po njih imenuju "tako slabo". Držimo eden za drugačega, in ne pustimo da dela en ali dva člana nemir pri društvu in obrekujejo od-bor, kakšno celo društvo. Ven takimi obrekovalci! Vsak mora poznavati društvena pravila, vsak mora svoje težave in križe povedati pri seji, ne pa obrekovati društvo po takem listu, kot je Am. Sl. kjer se od-klačajo vse laži vseh društvenih obrekovalcev. Noben drug slovenski časopis ne bi pribil neumetnjenih obrekovanj zoper društvo, samo Am. Sl. se ponuja vsem, ki hočejo de-lati zdražbo.

Naročila iz Evrope.

New York, 24. dec. Evropski narodi so izročili Ameriki za \$300.000.000 naročil. Tako se je izrazil Chas. Schwab predsednik The Bethlehem Steel Co. ki se je pravkar vrnil iz Evrope. Schwab se je tudi izrazil, da bo po novem letu mnogo dela v Zjed. državah.

Zamorske čete tripijo.

London, 20. dec. Zamorske čete iz Afrike, v službi francoske armade, vsled mraza jako tripijo. V mnogih slučajih so jim zmrznile noge, in so bili

zdravnik prišli, da jih od-režejo. Mrs. Floyd, glavna načelnica Rudecega križa se je izjavila, da je videla, kako so v neki bolnišnici nekemu zamorskomu vojaku odrezali vse preste na nogi, ne da bi se poslužili omamnega sredstva. Zamorec niti vzdihnil ni, pač pa je med operacijo skočil z mize in začel nekaj iskat. Dobil je pipi, katero je nabasal s tobakom in kadij, da bi pozabil na bolečine.

Rim, 23. dec. Bomba je eksplodirala danes v cerkvi Sante Clemente, ki je titularna cerkev ameriškega kardinala O'Connell. Bomba je povzročila precej škode.

Mleko se podraži. Mlekari- ce so v Ljubljani napovedale da podraže mleko z 4 vinarji pri litru. Nekatere stranke ga bodo sedaj jemale polovico manj, druge ga pa sploh opustile in nadomestile s čajem in s prežiganko. Podraženje bo za revne družine občuten udarec.

Nrvna propalost.

V Gorici sta bila obsojena 48 letni dela-

vec Anton Vovk in njegova 17

letna hči, ker sta imela nedovoljene zvezne. Vovk je dobil

8 mesecev ječe, njegova hči pa

14 dni zapora.

VOJSKA! VOJSKA!

V četrtek, 14. jan. se kaže 15. serija krasnih slik iz bojišča v Norwood gledališču, 6210 St. Clair ave. Tu vidite ogromno francosko armado, nemški glavni stan v Schoonbake, kako belgijski Belgiji iz domovine, vojaške operacije na bojišču, silijo angleško oklopničko "Bulwark, ki se je potopila in mnogo drugih prizorov iz bojišča. Vse resnične slike, vzete na bojišču. Ne pozabite dneva. Za čne se ob 6. zvečer.

Naznanilo.

Naznanjam Slovencem, da od-sedaj naprej ne bom imel več urad na St. Clair ave. ampak doma kakor poprej na 1105 Norwood Rd. en strelijaj od-lovenske cerkve. Slovenci, prosim vas, da kadar koli ste namenjeni kupiti posestvo, pride na moj dom, in ako me ne bo doma, lahko postopek svoj naslov in pride takoj do vas. Imam mnogo hiš naprodaj v tej okolici in v Collinwoodu. Zavarujem hiše in trgovine proti ognju. Ako vam je nemogoče priti do mene, pošklicite telefon Princeton 1298 R. John Žulič, 1165 Norwood Rd.

(8)

Naznanilo.

Rojakom v Montani naznanjam, da je za one kraje naš zastopnik Mr. Frank Klopčič, ki je popolnoma pooblaščen po-tirati naročino za list. Rojakom ga toplo priporočamo. Njegov naslov je: Frank Klopčič, Box 181, Bear Creek, Mont.

Ena soba se odda v najem za enega ali dva fanta brez hrane. 1420 E. 52nd St. (5)

Zabavni večer.

Dr. Napredni Slovenci, št. 5. SDZ. priredi dne 16. januarja zabavni večer v John Grdinovi dvorani 6025 St. Clair ave. Vstopnice se dobijo pri John Grdin, John Gornik, 6105 St. Clair ave. in pri John Modic. Vstopnica \$1.00, žena v spremstvu prosta. Začetek ob 7. uri zvečer. Za obilen obris se priporoča

Odbor.

Bell East 2377 W. Cuy. Central 6678 R. — Plin in Kisik. Uradne ure od 9—12, in od 1—5. Pondeljek, četrtek in sobotu zvečer od 6—8.

Dr. F. L. KENNEDY,
zobozdravnik

Dretje zob brez bolečin. Delo garantirano. Govori se slovenško in nemško. 5402 Superior ave. vogal 55. cesta. Cleveland, Ohio. (23-46)

Odvisno je od vas da se prepričate, ako nam ne

verujete, da je

National Drug Store!

Slovenska lekarna. vogal St. Clair ave. in 61. cesta. S posebno skrbnostjo izdeluje-mo zdravniške predpise. V za-logi imamo vse, kar je treba v najboljši lekarni. (45)

čisto naravno 6 let staro žganje

prve vrste in garantirano od Zjed. držav. Serial št. 54925.

Zahtevajte "G" žganje. V za-logi po vseh boljih gostilnah,

steklenica \$1.00

THE
OHIO BRANDY
DISTILLING CO.Y.

Se priporoča Slovencem v obilen obisk. Točna postrežba. Vedno sveže pijače.

6102 ST. CLAIR AVE.
CLEVELAND, O.

V času boja,
slabi padejo,
močni
ostanejo.

IZURJENI ZOBOZDRAVNIK,

Dr. A. A.
Kalbfleisch,
6426 St. Clair Ave.

Govori se slovensko in hrvat-sko. Točna postrežba. Časo-pisi na razpolago. Ženske strežnice. Edini zobozdravniški urad v mestu, kjer se govori slovensko in hrvatsko.

Uradne ure:
Od 9:30 do 11:30 dop.
Od 1:30 do 5:00 pop.
Od 6:00 do 8:00 zvečer

Telefon urada:

East 408 J.

Telefon stanovanja:
Eddy 1856 M.

Pozor!

Proda se pet dobrih hiš, 3 nove dve nekoliko starejše. Vsaka ima prostora za dve družini, pri eni je prirejen prostor za trgovino. Prodajo se na ugodna mesečna odpplačila. Lepa prilika za Slovence, ki ima ne-koliko denarja. Poizvajte pri Josip Kunčič, 395 E. 165th St. (13)

Naprodaj v Collinwoodu posetiva in zemljišča (loti) prav po nizki ceni. Slovenski prodajalec Josip Vidmar, 15217 Luknov ave. N. E. blizu šole. (37-14-30-15)

FINO VINO

vedno dobite pri Jos. Koželu. Belo, niagara in concord vino. Posebno ženskam je moje vi-ni znano. Po starji navadi Jos. Kožely, 4734 Hamilton ave. (88-15)

Naprodaj je dober konj, zdrav,

star 9 let, zajedno z vozom in konjsko opravo. Pripravno za mlekarja ali grocerista. Cena samo \$220. Ignac Baznik, 8117 Aetna Rd.

(5)

Dekle ali bolj starejša žena do-bi službo za hišna dela. Oglasi naj se na 1105 Norwood Road.

(5)

Ce imate bolestne noge in jih hočete takoj ozdraviti, vprašaje DR. GEORGE Specialist za noge.

Ploščnote noge se popravijo. 323 Euclid Ave. Nad Strauss Bros. Standard Bldg. (Fri. 3-10-15)

Denar, katerega plačate za časopis, je najbolje naložen.

10 for
52
Poved
na
predaj.
P. Lorillard
Co.
New York City

Posebno Naznanilo.

Ker bodemo našo trgovino v kratkem popolnoma remodelirali smo začeli

SPREMENITVENO RAZPRODAJO

ki se tiče vsakega oddelka naše trgovine.

Posebne cene so vsem predmetom naše trgovine, in imate najboljšo izberi vsega, kar potrebujete.

Redka prilika, da prihranite denar. Pridite.

The BURROWS BROS. CO.

JOHN J. WOOD, predsednik
Main 3256 New England Bldg. Cleveland Central 1925

Cistenje in likanje oblek.

DOBRO DELO. NIZKE CENE.

Močne obleke \$1.00 Ženske kiklje 50c
Močne suknje \$1.00 Ženske dolge suknje \$1.00
Jopiči 50c Ženske obleke \$1.00

The DAMM DRY CLEANING CO.
Cent. 739-W 1574 E. 55th ST. East 2024
A. J. DAMM, poslovodja.

Skrbimo, da
je Cleveland
gorak.

Mi plačujemo davke od več kot \$32.000.000 vrednosti lastnine samo v državi Ohio.

Uloženega je \$80.000.000 v cevih, ravnih napravah in plinovih poljih.

1961 mož in žensk skrb, da se vrši vse v redu.

In to še ni vse: Več denarja se neprehano žrtvuje, da se pridobi nova plinova polja.

Ker naš namen je, da skrbimo, da je Cleveland gorek in udoben, ne samo to leto, pač pa za prihodnja leta istotako.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

Superior Ave., Opposite Hollenden Hotel
Cleveland, Ohio

Main 4866 "New Business" Dept.-Central 1922

SLOVENSKO PODJETJE.

Zavarujem proti ognju in drugim nezgodam.

POSEBNOST! Varnostni bondi za društvene uradne po 25c od \$100.00 na leto. — Javni notar. — Pojasnila in nasveti sestonji.

AUGUST HAFFNER,
1203 Norwood Road.

JOSIP MARINČIČ, Slov. urar in zlator Slov. urar in zlator 5805 St. Clair ave.

Cenjenim rojakom se priporočam za nakup vsakovrstnih ur, verižic, priveskov, prstanov z Jednotnim znakom vsake Jedinote, poročnic prstanov, Columbia grafofonov in plošč. V zalogi imam slovenske grafofone in plošče iz stare domovine.

Sprejemam po popravilo vsakovrstne ure, tudi kar se tiče zlasti in grafofonov.

</

Materina Žrtev.

Roman iz časa francoske revolucije.

Francoski spisec:
Victor Hugo.

Za Cl. Am. priredil
L. J. P.

PRVI DEL.—NA MORJU.

Prva knjiga—Gozdovi
La Saudraie.

Koncem maja leta 1793 se je klatil eden izmed pariških bataljonov po strašnih gozdovih La Saudraie v Astile. Bataljon je imel samo še tristo mož, kajti grozna vojska je uničila dve tretjini vojakov. Ko je bil bataljon poslan iz Pariza v La Vendee, je štel 912 mož. Visok bataljon je imel tri topove. Čete so bile hitro zbrane. Dne 25. aprila je predlagal vojni iminister Bouchotte, da se pošlje prostovoljeci v La Vendee. Tam so se upri kmetje, ki so hoteli imeti kraja in niso priznali republike. Dne 1. maja je bil poveljnik Santerre pripravljen, da odkoraka z 12.000 možimi in 30 topovi. Dne 28. aprila je dala pariška komuna sledče povelje Santerrevim prostovoljecem: "Nobene milosti, nobenega priznanja, nobene strehe!" In ob koncu maja, je od 12.000 pariških prostovoljev ostalo še štiritočo.

Bataljon v gozdovih La Saudraie je zelo previdno pomikal se naprej. Imeli so dovolj časa. Gledali so naprej in nazaj, na levo in desno. Kleber je dejal: Vojak ima oči tudi zadaj. Korakali so že cele ure. Koliko neki je na ur? Ati je zjutraj ali zvečer? Teško je bilo povedati, kajti v zaraščenih gozdovih vlada vedno neke vrste mrak, prave svetlobe pa ni nikdar.

Gozdovi La Saudraie so bili tako tragični. V teh gozdovih je civilna vojna začela svoje zločine meseca novembra 1792. Strani pohabljene, Mosqueton, je prišel iz teh groznih globin. Lasje se ježijo vskemu na glavi, ko našteta številu umorov v teh gozdovih. Noben prostor ni bil bolj grozen kot ta. Vojaki so torej tako previdno korakali naprej. Vse povsod je bila obilica rož in svežega rastlinja. Tupasem je prodr skozi goste veje solnčni žezan, trobentico so dvigale svoje glavice, pomladanski žezan je zarel v praznični obliku, divje marcise so po nedolžno srkale prijetni pomladanski zrak. Vojaki so šli naprej, korak za korakom, in brez sumu so si delali pot skozi gosto grmovje. Nad njih bakenoti pa so žvrgoleli ptički.

Gozd je bil poln krasnih bukev, hrastov in brez; tla so bila ravnata; mal na tleh je utajil stopnje vojakov. Vsaka stopinja se je lipoma zgubila med velikansko praprotjo, divjim grmovjem, slokim rastlinjem. Nemogoče je bilo opaziti človeka—deset korakov náprej.

Vojaki so korakali naprej, bojazljivo in v strahu, da najdejo kar istočo. Od časa do časa pridejo manj požganji tal, prazni taborišči, krvavih vej. Kdo ve, ali ni sovražnik v bližini? Mogoče je takoj zraven, s puško v rokah. Toda sicer se je zdele, da je gozd zapuščen. Nikogar ni bilo videti, torej so imeli vojaki še več vzroka, da so se bali. Imeli so opraviti z gozdom slabega imena. Mogoče jih čakajo kje v zatišju?

Trideset grenadirjev pod povijestvom sarženta je koračalo naprej kot prednja straža. Naenkrat pa vojaki obstojijo, kajti začuli so kot nekak sepet v gumičju, in nekemu gre nadirju se je zdele, da je videl nekoga se premikati med listjem, grmovjem. Vojaki so si priveli dajati medsebojna znamenja.

Trajalo je manj kot minuto, in dotični prostor je bil obkoren. Trideset pušk v krogu je namenjenih proti središču, in vojaki so samo čakali povelja sarženta, da ustreljajo. Toda v tem trenutku, ko hoče saržent

zakričati "ogenj", zakliče neka ženska, ki je spremljala vojake:

"Ne srečajte, tovariši!"

Potem pa skoči ženska v grmovje. Vojaki ji sledijo.

V najbolj gostem delu grmčevja, na stuhem manu sedi ženska z dojenčkom na prsih, pri njenih nogah pa spita dva mala otročka.

"Kaj delete tu?" vpraša ženska od bataljona.

Mati dvigne glavo. Bataljona lahkoživka pa se zadere še bolj ostro nad njo:

"Kaj si blažna, da tu sediš?"

In čez trenutek še pristavi: "Malo je manjkal, pa bi te ustrelili."

In lahkoživka, obrnjena proti vojakom, reče:

"Ženska je."

"Pri Bogu saj vidimo," reče neki granadir.

Mati pa, presenečena, vburghena in nemirna je gledala vse okoli sebe kot v sanjah: gledala je puške, sablje, bajonetne, začrene obuze vojakov.

Oba speča otroka sta se zrušila in sta pričela jokati.

"Lačen sem," reče prvi.

"Strah me je," reče drugi.

Mali dojenec pa je nemoteno vlekel na materinih prsih. Medtem pa opazi tudi saržent prestrašeno ženo in zakriči:

"Ne boj se, mi smo od bataljona Bonnet Rouge."

Zena se strese od glave do peta. Saržent pa jo vpraša: "Kdo si, madame?"

Ženska prestrašeno gleda na njega. Bila je suha, mlada, blešča in v cunjah.

Zdelo se je, da jo prav malo briga, če vidijo vojaki njena razgaljena materinska prsa. Njene noge, brez nogavic in čevljev, so kravale.

"Siromašna je," reče saržent.

Vojaka lahkoživka pa jo vpraša pol z vojaškim, pol z ženskim glasom:

"Kako ti je ime?"

Mati pa skoro nerazločno zajecja:

"Mihuela Flechard."

Medtem pa je lahkoživka božala malo glavico dojenčka.

"Koliko je star otrok?" vpraša.

Mati ni razumela. Lahkoživka pa vpraša še enkrat:

"Vprašala sem te, koliko je otrok star?"

"Ah!" odvrne mati. "Osem najst mesecov."

"Prestar je," pravi lahkoživka. "Ne bi ga smela več dojiti, Ovdaditi ga moraš. Dali mu bodoemo juhe."

Medtem se je mati pomirila. Obz ostala otroka pa, ki sta se zrušila, sta bila bolj radovedna kot prestrašena.

"Ah," je rekla mati, "lačna sta."

In potem pa še pristavi: "Nobenega mleka nimam več."

"Jesti morajo dobiti!" krije saržent, "in ti tudi. Toda to ni vse. Kaj je tvoje politično misljenje?"

Mati pogleda vojaka, toda odgovorila ni.

"Ali si slišala moje vprašanje?"

Potem šele zajecja: "Dali so me v samostan, ko sem bila še deklica, toda sem poročena, in nujem nuna. Sestre so me naučile francosko govoriti. Vas so požgali. Pobegnili smo v taki hitriči, da nisem imela niti časa, da bi čevlje na taknila na noge."

"Vprašal sem te, kakšnega političnega prepričanja si?"

"Ne vem."

Saržent nadaljuje:

"Kraj je poln ogleduhov. Ce so ujeti, ogleduje ustreljivo. Viši, tako je. Govori! Ciganika nisi. Kje je tvoja domovina?"

Mati pa še vedno zre na sarženta. Gotovo ga ni razume, kaj misli.

Saržent pa še enkrat vpraša: "Kje tvoja domovina?"

"O. moj gospod Jezus!"

"Ali si praznovarna?" ponovi saržent.

Vojaka lahkoživka pa se zdaj vse poleg matre in prima najstarejšega dečka za roko.

"Uboga žena, na vsak način imaš lepe otroke," reče kantinerka. "Prav lahko uganeš njih starost. Največji je star štiri leta, njegov brat pa tri. Vidis, žena, mati bati se ti ni treba prav nič. Ti se pridružiš bataljonu. Naredi kot delam jaz. Jaz sem lahkoživka ali kantinerka, kot pravijo onim, ki dajejo pijačo, kadar je v vojni kdobi obstrelen. Njene noge so skorje enake. Dala ti bom svoje čevlje. Bila sem v Parizu 10. avgusta. Videla sem Ludovika XVI., ali Capeta, kakor so ga imenovali. Ubili so ga s sekiro, kaj mu pa ni bilo prav. Torej poslušaj. 13. januarja si je dal skuhati kostanjev in jih je jedel s svojo družino. Ko so ga prisili, da se je vlegel na štop, ni imel niti sukne niti čevljev. Imel je samo telovink, srajco in kratke hlače ter svilnate nogavice. Torej viši, kaj se je zgodilo. Pojd i z menoj k bataljonu; dobr fante je zraven. Vsega te bom nasečila. O, kako je priprosto je. Imaš svojo posodo in majhen zvonček, pa hodiš po bojišču in kričis: "Kdo hoče piti?" To je vse: Vsakemu dan pijače, da res je. Ranjenci so navadno ženi. Kako neumni so, da se pretepojajo. Toda pojdi z nami. Če bom jaz ubita, boš ti moja naslednica. Ne boj se."

Medtem je pa lahkoživka čutila, da je čas, da pride materi na pomoč. Ponovno je zacela božati dojenčka in ob druga otroka.

"Kako je pa ime malemu?" vpraša. "Že vidiš, da je deklina. Nama, kako je ime anali?"

Mati odgovori: "Georgeta."

"In najstarejši? Mož je, ti poniglavec!"

"Rene-Jean."

"In mlajši? Tudi on je mož, in prijazna lica ima."

"Gross-Alain," reče mati.

"Strah me je," reče drugi.

Mali dojenec pa je nemoteno vlekel na materinih prsih.

Medtem pa opazi tudi saržent zopet ozglasil k besedi:

"Povejte mi, madame, ali mate kako hišo?"

"Imela sem jo."

"Kje pa je bila?"

"V Aze."

"Zakaj pa nisi doma?"

"Ker je hisa zgorela."

"Kdo je hišo začgal?"

"Ne vem. Vojščovali so se okoli nje."

"Odškod si pa prišla?"

"Od tam."

"In kam greš?"

"Ne vem."

"Kdo si?"

"Ne vem."

"Torej ne veš, kdo si?"

"Mi smo ljudje, ki smo pogibnili."

"Kateri stranki pa pripadaš?"

"Ne vem."

"Ali je bil pristaš belih ali modrih?"

"Ne kroglija ga je ubila."

"In pred tremi dnevi pravis?"

"Da."

"In ker je tvoj mož mrtev sedaj, kaj bo sedaj naredila?"

"Otroke nesem na varno."

"Kam jih pa nesem?"

"Naravnost naprej."

"Kje pa spiš?"

"Na tleh."

"In kaj uživaš?"

"Nič."

Najstarejši otrok, ki je najbrz razumel, o čem gre govorica, zklajci vzlikne: "Lačen sem."

Saržent vzame kos vojaškega kruba iz žepa in ga izroči materi. Mati pa razdeli krub na dva dela, potem pa da vsejemu otroku kos. Hlastno so požirali malički.

"Za sebe ni ničesar vzela," mrima saržent.

"Zato, ker ni lačna," reče neki grenadir.

"Ne, zato ker je mati," odvrne saržent.

"Ljudje se vsepovsod vojskujejo," jecja uboga mati.

"Obkoljena sem od vseh strani, s puškami. Ne vem, kaj vse to pomeni. Samo to razumem, da so ubili mojega moža."

Saržent udari s kopitom svoje puške ob tla in vzlikne:

"V imenu osla, kako zverinka je ta vojna."

Potem se pa obrne proti vojakom:

"Tovariši, po vsem tem, kar smo tu videli, spredidim, da je najboljše, da postane bataljon oče. Ali ste zadovoljni?"

"Zivijo republika!" se oglašajo vojaki.

"Sklenjeno in potrjeno," odvrne saržent.

In saržent stegne svoje roke nad mater in otroke.

"Naši ste!" reče otroci bataljona Bonnet-Rouge."

Kantinerka je kar skakala od veselja. Potem pa se zjoka in reče materi:

"Dojenec že zgleda kakor general."

"Zivijo republika!" kličejo vojaki.

Saržent pa reče materi:

"P